

Ennakkoraportti

2/2020

Tutkijalautakuntien tutkimat onnettomuudet vuoden 2020 tammi–elokuussa

Onnettomuustietoinstituutti (OTI) | www.oti.fi

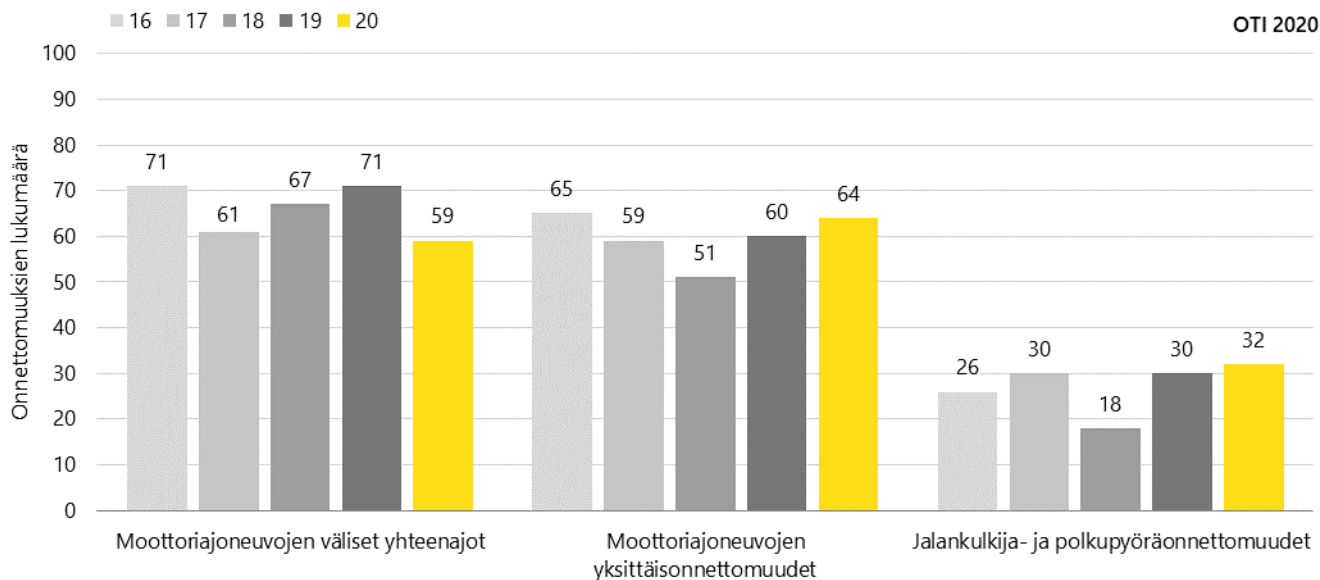
Aineisto

Raportin aineistona on käytetty liikenneonnettomuuksien tutkijalautakuntien tutkimia kuolemaan johtaneita tieliikenneonnettomuuksia vuosina 2016–2020. Vuosien 2016–2018 aineisto on lopullinen, kun taas vuosien 2019 ja 2020 tiedot ovat tutkijalautakuntien välittömästi onnettomuuspaikkatutkinnan jälkeen ilmoittamia ennakkotietoja.

Moottoriajoneuvojen välisiä yhteenajoja vähiten viiteen vuoteen

Tammi–elokuussa vuonna 2020 liikenneonnettomuuksien tutkijalautakunnille tuli tutkittavaksi kaikkiaan 155 kuolemaan johtanutta tieliikenneonnettomuutta, joissa kuoli 167 henkilöä (kuvio 1, taulukko 1). Niin onnettomuuksia kuin kuolleita oli kuusi vähemmän kuin edeltävänä vuonna samana aikana.

Kuvio 1. Kuolemaan johtaneet moottoriajoneuvojen väliset yhteenajot ja yksittäisonnettomuudet sekä jalankulkija- ja polkupyöräonnettomuudet tammi–elokuussa vuosina 2016–2020 (ennakkotieto vuosilta 2019 ja 2020). Huom. Vuonna 2020 yksi moottoriajoneuvojen välisistä yhteenajoista oli moottoripyöräilijän ja polkupyöräilijän yhteenajo, jossa molemmat osapuolet kuolivat.

Jalankulkija- ja polkupyöräonnettomuuksia kesäkuukausina edellisvuotta vähemmän

Jalankulku- ja pyöräilyonnettomuuksien yhteismäärä oli tammi–elokuussa 2020 suurin viiteen vuoteen, mikä selittyy alkuvuoden suurella onnettomuusmäärällä. Kesäkuukausien onnettomuusmäärä oli sitä vastoin toiseksi pienin viiden vuoden tarkastelujaksolla. Touko–elokuussa tutkijalautakunnille tuli tutkittavaksi kaikkiaan 14 jalankulkijan tai polkupyöräilijän kuolemaan johtanutta onnettomuutta. Edellisvuoteen nähden määrä oli kymmenen vähemmän.

Taulukko 1. Tutkijalautakuntien tutkimien onnettomuuksien ja niissä kuolleiden lukumäärät sekä suhteelliset osuudet tammi–elokuussa vuosina 2016–2020 (ennakkotieto vuosilta 2019 ja 2020). Huom. Vuonna 2020 yksi moottoriajoneuvojen välisistä yhteenajoista oli moottoripyöräilijän ja polkupyöräilijän yhteenajo, jossa molemmat osapuolet kuolivat.

Tutkitut onnettomuudet	2016		2017		2018		2019		2020	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Moottoriajoneuvo-onnettomuudet	136	84	120	80	118	87	131	81	123	79
Jalankulkijaonnettomuudet	11	7	18	12	9	7	8	5	15	10
Polkupyöräonnettomuudet	15	9	12	8	9	7	22	14	17	11
YHTEENSÄ	162	100	150	100	136	100	161	100	155	100

Kuolleet	2016		2017		2018		2019		2020	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Moottoriajoneuvoissa	148	85	130	81	133	88	142	82	134	80
Jalankulkijat	11	6	18	11	9	6	9	5	15	9
Polkupyöräilijät	15	9	12	8	9	6	22	13	18	11
YHTEENSÄ	174	100	160	100	151	100	173	100	167	100

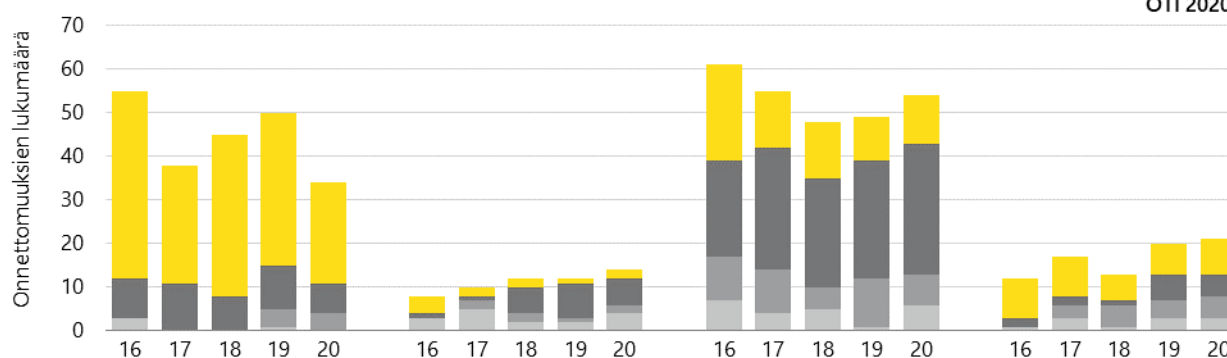
Suistumisonnettomuuksia eniten

Vuoden 2020 toinen kolmannes ei muuttanut onnettomuustyyppien jakaamaa ja suistumiset oli yhä yleisin onnettomuustyyppi (kuvio 2). Vuoden loppua kohden suistumis- ja kohtaamisonnettomuuksien määrät ovat tyypillisesti tasoittuneet, mutta ainakaan toistaiseksi tilanne ei näytä vielä kääntyneen: Alkuvuoden tavoin kohtaamisonnettomuuksien määrä väheni kesäkuukausina edellisvuoteen nähden, ja myös tällä ajanjaksolla kohtaamisonnettomuuksien määrä oli pienin viiteen vuoteen (16 kpl). Vuoden 2019 touko–elokuuhun verrattuna kohtaamisonnettomuuksia tapahtui seitsemän vähemmän.

Kohtaamisonnettomuuksien vähenemä oli peräisin ylempältä tieverkolta, jonka yksiajorataiset ja kaksikaistaiset tiet tyypillisesti korostuvat kuolemaan johtaneissa yhteenajoissa esimerkiksi suuren liikennesuorituksen sekä ajosuuntien erottelemattomuuden vuoksi. Suistumiset tapahtuvat sitä vastoin useimmiten alemmalla tieverkolla, johon lukeutuvat myös yksityistiet tieluokassa ”muu”.

Lukumääriltään vähäisemmät risteysonnettomuudet ja muut onnettomuudet ovat pysyneet viime vuodet melko samoissa lukemissa. Risteysonnettomuuksista kolme oli tasoristeysonnettomuuksia. Eläinonnettomuuksia oli kaksi.

OTI 2020

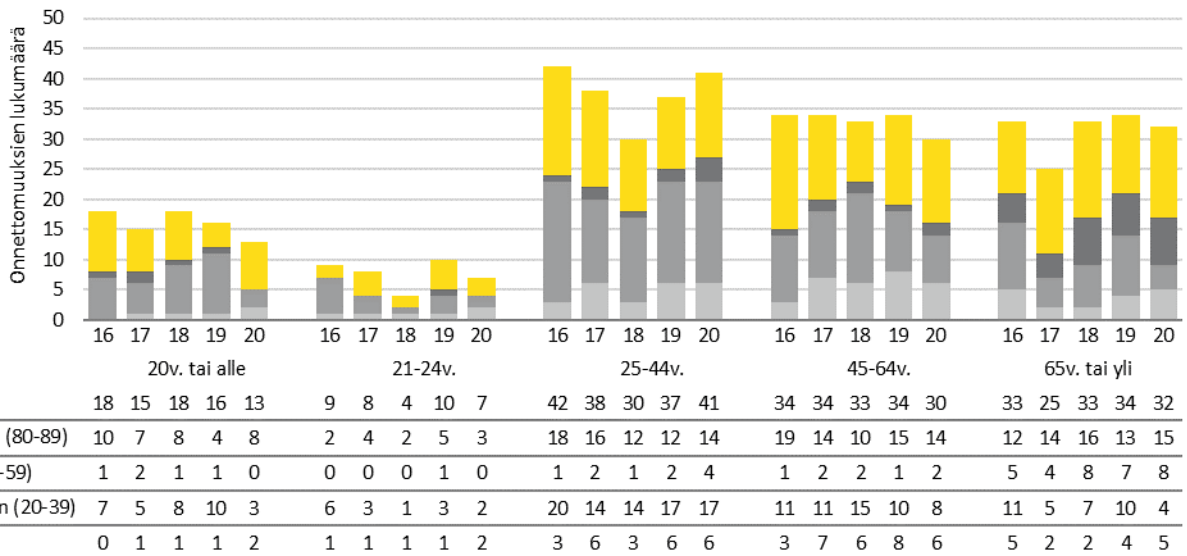
	Kohtaaminen (20-39)					Risteävä (40-59)					Suistuminen (80-89)					Muu (muut)				
Yhteensä	16	17	18	19	20	16	17	18	19	20	16	17	18	19	20	16	17	18	19	20
Valta-/kantatie	43	27	37	35	23	4	2	2	1	2	22	13	13	10	11	9	9	6	7	8
Seutu-/yhdystie	9	11	8	10	7	1	1	6	8	6	22	28	25	27	30	2	2	1	6	5
Katu/kaavatie	0	0	0	4	4	0	2	2	1	2	10	10	5	11	7	0	3	5	4	5
Muu/ei tiedossa	3	0	0	1	0	3	5	2	2	4	7	4	5	1	6	1	3	1	3	3

Kuvio 2. Kuolemaan johtaneet moottoriajoneuvo-onnettomuudet tammi–elokuussa vuosina 2016–2020: tien luokka ja onnettomuustyyppi (suluissa onnettomuustyyppinumerointi, ennakkotieto vuosilta 2019 ja 2020). Huom. Vuonna 2020 yksi moottoriajoneuvo-onnettomuuksista oli moottoripyöräilijän ja polkupyöräilijän yhteenajo, jossa molemmat osapuolet kuolivat.

Nuorten aiheuttamia onnettomuuksia historiallisen vähän

Eri ikäryhmien onnettomuusmäärät pysyivät varsin samoilla tasoilla aiempiin vuosiin verrattuna. Moottoriajoneuvo-onnettomuuksien kokonaismäärän vähenemä kertyi tasaisesti kaikista ikäluokista 25–44-vuotiaita kuljettajia lukuun ottamatta (kuvio 3). 25–44-vuotiaiden aiheuttamia onnettomuuksia oli neljä enemmän kuin vuoden 2019 tammi–elokuussa.

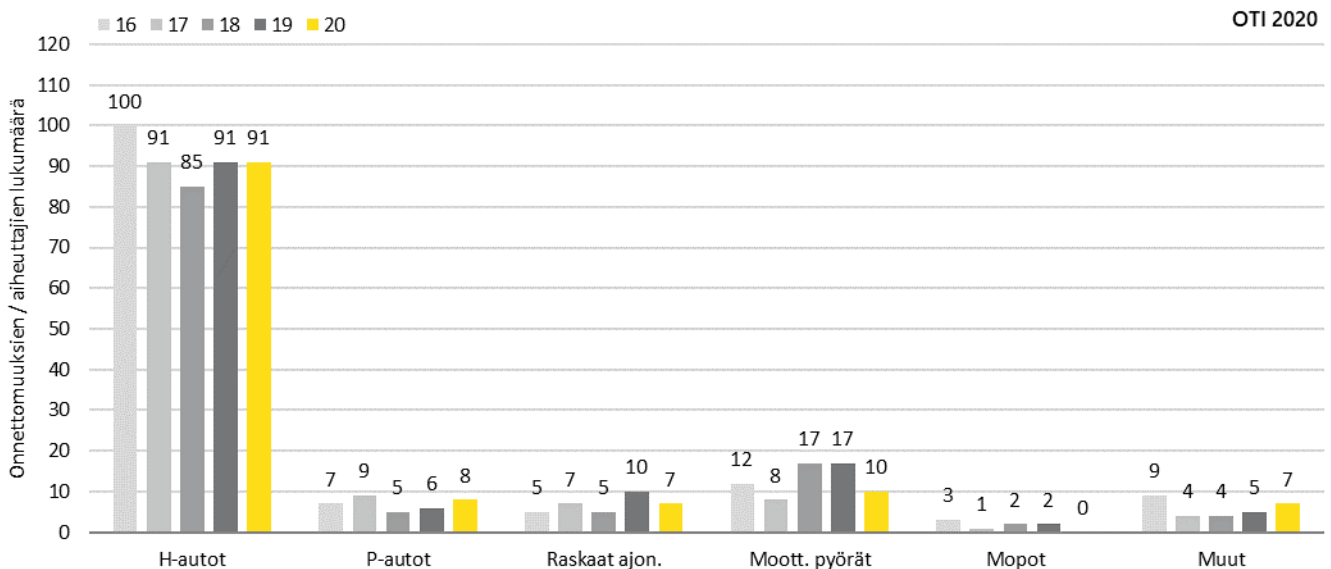
Vaikka onnettomuuksien määrissä ei ikäluokittain ilmennyt suuria muutoksia, oli kahden nuorimman ikäluokan, alle 25-vuotiaiden kuljettajien, kokonaisonnettomuusmäärä pienin koko tutkintahistorian aikana (20 kpl). Vuoteen 2019 verrattuna nuorten onnettomuudet vähenivät kuudella. Tilastoja tarkasteltaessa on kuitenkin huomattava, että verrattain pienistä lukumääristä johtuen satunnaisvaihtelun osuus vuosittaisesta onnettomuusmäärien vaihtelusta on kohtalaisen suuri.

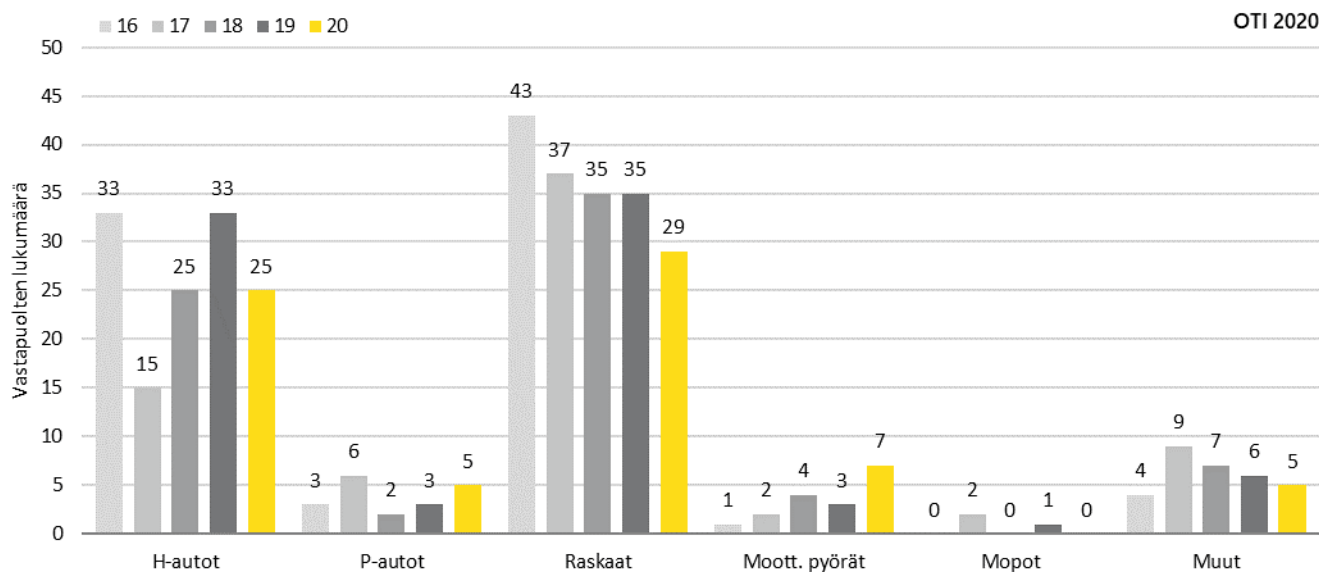
Kuvio 3. Kuolemaan johtaneet moottoriajoneuvo-onnettomuudet tammi–elokuussa vuosina 2016–2020: aiheuttajakuljettajan ikä ja onnettomuustyyppi (suluissa onnettomuustyyppinumerointi, ennakkotieto vuosilta 2019 ja 2020). Huom. Vuonna 2020 yksi moottoriajoneuvo-onnettomuuksista oli moottoripyöräilijän ja polkupyöräilijän yhteenajo, jossa molemmat osapuolet kuolivat.

Kolme neljästä henkilöauto-onnettomuusia

Vuoden 2020 tammi–elokuun moottoriajoneuvo-onnettomuuksien määrä oli hyvin tavanomainen, eikä onnettomuuksien jakautumisessa eri ajoneuvolajien kesken ilmennyt suuria muutoksia aiempiin vuosiin nähden. Vuoteen 2019 verrattuna henkilöautonkuljettajien aiheuttamia onnettomuuksia oli tismalleen sama määrä (kuvio 4). Kaiken kaikkiaan moottoriajoneuvo-onnettomuuksia oli tammi–elokuussa kahdeksan edellisvuotta vähemmän. Vähemmän johtui ensisijaisesti moottoripyöräilijöiden aiheuttamien onnettomuuksien vähentymisestä. Onnettomuuksien vastapuolten näkökulmasta eniten väheni henkilöautojen määrä (kuvio 5).

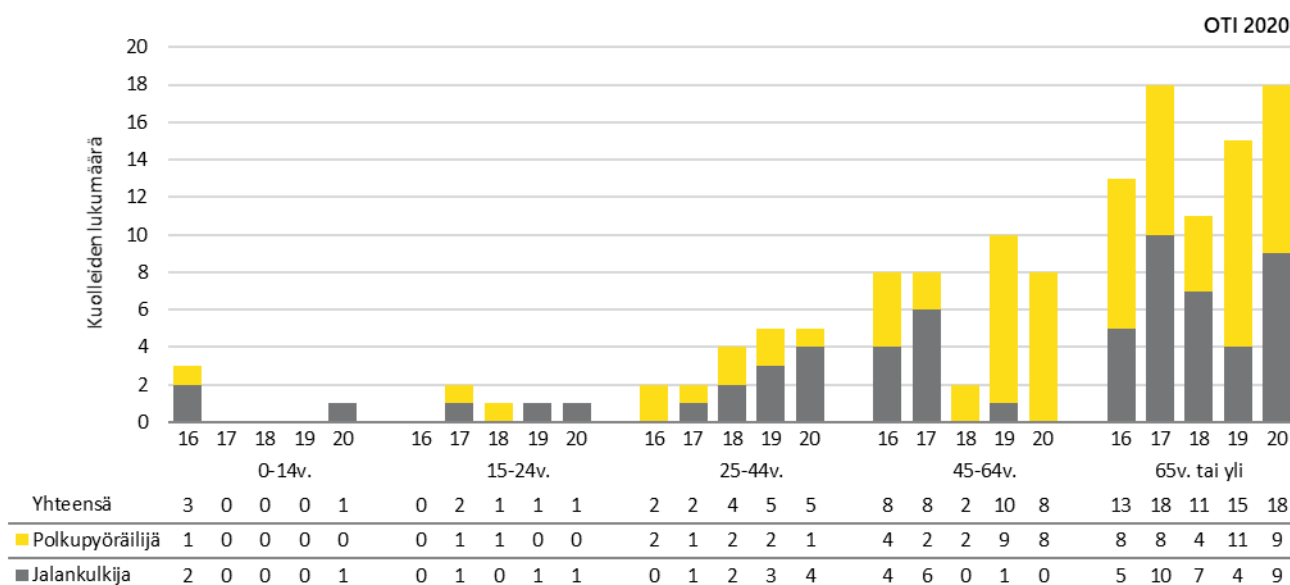
Kuvio 4. Kuolemaan johtaneet moottoriajoneuvo-onnettomuudet tammi–elokuussa vuosina 2016–2020: aiheuttajan laji. Aiheuttajissa ovat mukana myös yksittäisonnettomuudet (ennakkotieto vuosilta 2019 ja 2020). Huom. Vuonna 2020 yksi moottoriajoneuvo-onnettomuuksista oli moottoripyöräilijän ja polkupyöräilijän yhteenajo, jossa molemmat osapuolet kuolivat.

Kuvio 5. Kuolemaan johtaneet moottoriajoneuvo-onnettomuudet tammi–elokuussa vuosina 2016–2020: yhteenajon vastapuolen laji (ennakkotieto vuosilta 2019 ja 2020). Huom. Vuonna 2020 yksi moottoriajoneuvo-onnettomuudesta oli moottoripyöräilijän ja polkupyöräilijän yhteenajo, jossa molemmat osapuolet kuolivat.

Onnettomuuksissa menehtyi yhteensä 33 jalankulkijaa ja polkupyöräilijää

Vuoden 2020 tammi–elokuussa tapahtuneissa jalankulkijoiden ja polkupyöräilijöiden kuolemaan johtaneissa onnettomuuksissa korostuivat aiempien vuosien tapaan vanhimmat tienkäyttäjät (yli 64-vuotiaat) (kuvio 6). Työikäisten jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden tieliikennekuolemat pysyivät viime vuosien tasolla. Myönteisenä tuloksena voidaan pitää sitä, ettei yksikään 45–64-vuotias jalankulkija kuollut liikenteessä tammi–elokuussa. Myös alle 25-vuotiaiden pyöräilijöiden liikenneturvallisuuksustilanne näytti tästä näkökulmasta valoisalta. Toisaalta, valtaosa loukkaantuneista jalankulkijoista ja pyöräilijöistä jää tilastoinnin ulkopuolelle, eikä kuolemien määrä kerro turvallisuustilanteesta kuin yhden puolen. Onnettomuusmäärät ovat lisäksi niin pieniä, että pienet muutokset selittyvät satunnaisvaihtelulla.

Kuvio 6. Liikenneonnettomuuksien tutkijalautakuntien tutkimissa onnettomuuksissa kuolleet jalankulkijat ja polkupyöräilijät tammi–elokuussa vuosina 2016–2020: polkupyöräilijän/jalankulkijan ikä (ennakkotieto vuosilta 2019 ja 2020). Huom. Vuonna 2020 yksi moottoriajoneuvo-onnettomuudesta oli moottoripyöräilijän ja polkupyöräilijän yhteenajo, jossa molemmat osapuolet kuolivat.

Yhteenveto

Vuoden 2020 tammi–elokuun onnettomuusmäärät ovat ajanjaksolleen varsin tavanomaista tasoa, vaikka edellisvuoteen nähden onnettomuuksia tutkittiin kaikkiaan kuusi vähemmän. Vähenemä selittyy moottoriajoneuvojen välisten yhteenajojen, käytännössä kohtamisonnettomuuksien, aiempaa pienemmällä määrällä. Kuten alkuvuonna, kohtamisonnettomuuksien vähentyminen heijastuu samalla myös vastapuolina olleiden raskaiden ajoneuvojen määrään, joskin vuoden toisella kolmanneksella vastapuolten näkökulmasta suhteellisesti eniten vähentyivät henkilöautot. Kohtamisonnettomuudet vähentyivät etenkin tienkäyttäjryhmien ääripäissä alle 21-vuotiaissa sekä yli 64-vuotiaissa.

Vaikka onnettomuustyyppien jakaumat muuttuivat ikäluokittain vuoteen 2019 verrattuna, ei eri ikäryhmien kokonaisonnettomuusmäärissä tapahtunut suuria muutoksia. Myönteisenä asiana voidaan kuitenkin pitää sitä, että kahden nuorimman ikäluokan, alle 25-vuotiaiden kuljettajien, aiheuttamien moottoriajoneuvo-onnettomuuksien yhteismäärä oli pienin koko tutkintahistorian aikana. Määrän pienentymistä selittää ensisijaisesti nuorten moottoripyöräilijöiden aiheuttamien onnettomuuksien vähäinen määrä: keskimääräistä aurinkoisemmista kesä- ja elokuusta huolimatta alle 25-vuotiaiden moottoripyöräonnettomuuksia oli tammi–elokuussa 2020 vain yksi. Määrä on viisi vähemmän kuin vuonna 2019. On kuitenkin muistettava, että satunnaisvaihtelun merkitys pienissä onnettomuusmäärissä on suuri ja se saattaa heiluttaa tilastoa voimakkaasti tulevaisuudessa.

Satunnaisvaihtelun merkitys on suuri myös alueittain tarkasteltuna, mikä näkyy selvästi vuoden toisellakin kolmanneksella. Hyvän viime vuoden takia suurin muutos vuoden takaiseen tapahtui Pirkanmaalla, missä oli tammi–elokuussa kymmenen onnettomuutta ja 12 kuollutta enemmän. Onnettomuudet vähenivät eniten Pohjois-Karjalassa, missä tapahtui kahdeksan onnettomuutta edellisvuotta vähemmän. Alueelliset luvut selviävät liitteestä.

Jalankulkijan tai polkupyöräilijän kuolemaan johtaneiden onnettomuuksien näkökulmasta kulunut vuosi 2020 on ollut onnettomuuksien kokonaismäärän suhteen varsin tavanomainen. Edellisvuoden tammi–elokuuhun verrattuna onnettomuuksia tapahtui kaikkiaan kaksi enemmän. Jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden kannalta ratkaisevia olivat suhteellisen hyvät kesäkuukaudet, jotka käänsivät alkuvuoden heikon tilanteen hieman myönteisemmäksi. Aiempaan tapaan jalankulku- ja pyöräilyonnettomuudet painottuivat iäkkäimpiin tienkäyttäjiin, joiden onnettomuusmäärät ovat kuitenkin vaihdelleet voimakkaasti vuosien aikana näin lyhyillä tarkastelujaksoilla. Iäkkäimpien liikkujien korostumista tilastoissa voidaan selittää muun muassa ikään liittyvällä kehon haurastumisella ja toimintakyvyn rajoitteilla.

Onnettomuustietoinstituutti (OTI) tekee työtä ennaltaehkäistäkseen liikenneonnettomuuksia Suomessa. OTI koordinoi liikenneonnettomuuksien tutkijalautakuntien toimintaa ja hallinnoi tutkinnasta kerättyä tietoa muiden liikennevahinkotilastojensa lisäksi. Tilastotiedon määrä ja laatu ovat kansainvälisesti ainutlaatuisia. OTI tarjoaa tärkeää tietoa, jolla voidaan vaikuttaa liikenneturvallisuuteen sekä lainsäädännön että käytännön toimenpiteiden tasolla. Instituutti toimii erillisenä yksikkönä Liikennevakuutuskeskuksessa. Lue lisää www.oti.fi.

Määritelmiä

Raportin aineisto: tutkijalautakuntien tutkimat kuolemaan johtaneet tieliikenneonnettomuudet, joihin sisältyvät myös sairauskohtaukseen kuolleet. Tutkintaan otetaan pääsääntöisesti onnettomuudet, joissa kuolema tapahtuu kolmen päivän kuluessa onnettomuudesta. Tehtyjen rajausten vuoksi luvut eivät ole yhteneviä Tilastokeskuksen julkaisemien lukujen kanssa. Näissä liikennekuolemaksi lasketaan menehtyminen 30 vuorokauden kuluessa onnettomuudesta, mutta sairauskohtaukseen kuolleet eivät sisälly lukuihin.

Kuolemaan johtanut moottoriajoneuvo-onnettomuus: yhteenajo- tai yksittäisonnettomuus, jossa moottoriajoneuvossa ollut menehtyi.

Jalankulkijan tai polkupyöräilijän kuolemaan johtanut onnettomuus: joko yhteenajo, jonka osapuolina ovat 1) jalankulkija/pyöräilijä ja moottoriajoneuvo, 2) jalankulkija/pyöräilijä ja pyöräilijä tai 3) pyöräilijän yksittäisonnettomuus, ja joissa jalankulkija tai pyöräilijä menehtyi. Jalankulkijoiden yksittäisonnettomuudet (esim. liukastumiset) eivät sisälly aineistoon.

Yhteenajo: onnettomuus, jossa on mukana vähintään kaksi osallista.

Yksittäisonnettomuus: onnettomuus, jossa on ollut mukana vain yksi osallinen. Näihin lasketaan mukaan myös eläinonnettomuudet.

Osallinen: onnettomuudessa mukana ollut tienkäyttäjä (moottoriajoneuvon kuljettaja, polkupyöräilijä tai jalankulkija).

(Pää)aiheuttaja: osallinen, jolla tutkijalautakunta on arvioinut olleen merkittävämpi vaikutus onnettomuuden syntymiseen (yhteenajon A-osallinen [kuljettaja] tai yksittäisonnettomuuden kuljettaja). Huom! Pyöräilijän ja jalankulkijan välinen onnettomuus luokitellaan onnettomuudessa menehtyneen mukaan joko pyöräily- tai jalankulkijaonnettomuudeksi.

Vastapuoli: osallinen, jonka merkityksen onnettomuuden syntymiseen tutkijalautakunta on arvioinut olleen vähäisempi kuin pääaiheuttajan (yhteenajon B-osallinen).

